

Husen i byn El Retama ligger under tvåra bergväggar där Valle Gran Rey, "den store konungens dal", slutar en halv mil in i ön La Gomera.

La Gomera

Text och foto Claes Grundsten

Regnet strilar på lagerträden i Garajonay centralt på La Gomera, en unik regnskog som finns inskriven på UNESCO:s världsarvslista.

Visst är det härligt att kunna ändra sina färdplaner under resans gång. I den andan reser vi till Kanarieöarna, med små förhandskunskaper och ganska obestämda syften. Chartereldoradot ska utforskas i all enkelhet har vi tänkt oss. Lite vandring, och sköna bad för den delen. Från ett iskallt Sverige kommer vi till Teneriffa. Vulkanen Tejde finns i huvet, och i packningen en guidebok om ön. Men redan första dagen ställs allt på ända.

Vinter råder även nära Kräftans vändkrets, och när vi ser vulkanen liknar den en av Kung Bores borgar, med snö på toppen. Myndigheten har därför nu, i februari 2005, stängt vandringsleden på Tejde. I detta läge blir Torsten vår räddande ängel. Honom träffar vi utanför flygterminalen på väg mot Los Christianos. Han bär två små ryggsäckar och ser målmedveten ut.

– Jag ska till Valle Gran Rey, säger han. Det är tionde gången. Jag älskarr Gomera, fortsätter han på ljudlig skånska. En pluttmysig plats. Den bästa Kanarieön. Fantastiska vandringar. Entusiasmen lyser i ögonen.

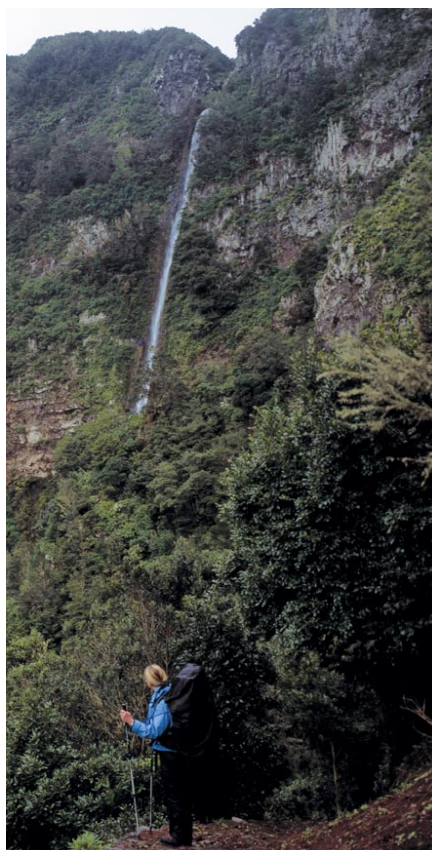

– vandring på de lycksaligas ö

Tre timmars väntan i semesterstaden Los Christianos får oss att längta därifrån. Vi vill snabbt vidare och den stora färjan går efter tidtabell, trots kulingvindar och grov sjögång. En dryg timme tar det till ön La Gomera som höjer sig på andra sidan det vitfradgade havet. Dit förs vi av en katamaran, ett futuristiskt missfoster som sväljer både bilar och folk, och guppar våldsamt. Mellan kabinens flygstolar hulkas det ljudligt.

San Sebastian heter huvudstan på vår nya ö, men vi ska till Valle Gran Rey, ”den store konungens dal”. Den ligger på andra sidan La Gomera och transport måste ordnas i ett nafs. Någon reguljär bussförbindelse finns inte på söndagar. Otur för oss, men detta blottar en positiv sida av ön. Här lever man inte på horder av turister. Här anpassar man kommunikationerna efter de lokala behoven. Därför tvingas vi ta en taxi den överkomliga sträckan av fem mil. Men vilka mil! Vägen slingrar med skarpa slalomkurvor uppför bergsryggen som formar ön.

La Gomera stiger oförmedlat som ett stort berg, nästan cirkelrunt och nästan 1500 meter över havet, och topografin är veckad av gröna dalar och djupa

I lagerskogens utkant, på väg ned mot havet från El Cedro, passerar vi denna brudslöja till vattenfall.

raviner, barrancos. När vi kommit upp till höglandet, tränger vägen in i Parque Nacional de Garajonay, ett naturskyddat område i världsklass och Kanarieöarnas stolthet. En tät regnskog slukar sikten och släcker ljuset innan taxin börjar den hisnande färden ned mot havet igen. Dalen är tvärdjup och har vita hus och terrasser under stupen. Lagom till solens nedgång når vi orten La Playa, där Valle Gran Rey mynnar ut mot Atlanten.

Vi hoppar av vid hotellet Casa Maria som står allena intill en T-korsning, 25 meter från det dånande havet. Efter att ha lagt beslag på ett rum gör vi som de andra resenärerna i neyden, köper en öl i husets bar och går ut på den svarta stranden där väldiga vågor vispar upp ett snö vitt skum, medan solen sakta sjunker ned bakom horisontens molnflak. I folkhoppen råder en uppsluppen stämning. Några klinkar gitarr, andra slår på trummor och förgäves försöker man överrösta bränningarna. En hel dags färd från nordlig latitud har fört oss till en plats vi aldrig hört talas om, men som bums får oss att trivas.

La Gomera är den näst minsta av Kanarieöarna. Som de andra har den bildats av magma från en het fläck under ▶

En populär stig leder över berget La Merica varifrån vi kan blicka ned i Valle Gran Rey.

Några vandrare på dagstur ovanför San Sebastian.

La Gomera är som gjord för omväxlande dagsvandringar i dramatisk bergsnatur.

jordskorpan. Magman trängde upp ur havet för 5 miljoner år sedan och byggde en vulkan som sedan slocknade. Ön är den enda i ögruppen som inte haft ett utbrott på mycket länge. Rinnande vatten har klöst ut de 800 meter djupa ravindalarna. Från mitten strålar dessa, och bergsryggarna mellan dem, ut mot havet, som ekrar i ett hjul. Gomera har förlänats ett spektakulärt landskap blivit en drömvärld för vandrare. Eller snarare flanörer, för här gör man inga långa färder. Normalt bor man på hotell och går på dagstur. Ön är blott två mil i diameter och har endast 16 000 bofasta. Bara en bråkdel av alla semesterfirare som reser till Kanarieöarna, hittar hit. De flesta är tyskar. Det var tyska hippies som upptäckte Valle Gran Rey i slutet på 1960-talet, och de kom för att röka gräs och lyssna till musik. Med sina tält la de beslag på en playa, "Schweinebuchte", en bit bortom Vuelta, den tredje byn vid ravinens mynning. I dag går det lugnare till. Vi ser bara enstaka fossil från flowerpower-tiden, och solbadarna är inte så många. Stränderna har mycket sten. En nimbus av jungfrulighet vilar över La Gomera, och myndigheterna vill helst ha det så, och vidmakthålla en diskret och uthållig turism. Det gör ön till ett perfekt resmål för backpackers.

Första dagen går vi den populära stigen över berget La Merica till byn Arure. Från hotellet bär det rakt upp i branten. Passadvinden svalkar när solen tittar fram. Trakten har haft en ganska kylslagen vinter i år, men som nordbo tycker man att temperaturen känns behaglig ändå. Regnstänk fladdrar förbi. Uppe på berget blommar Kanarieöarnas egen törel, och getter betar i det gröna gräset. Från bergets kant tittar vi ned i avgrunden, mot "konungens dal". Vyn är magnifik. Där nere höll den starkaste hövdingen till innan spanjorerna tog över.

Under antiken var ögruppen känd som "de lycksaligas öar". Plinius gav dem deras namn efter en vild hundras som fanns här (canis är hund på latin). När sjöfarare från Genua seglade hit på 1300-talet blev de återupptäckta. På den tiden var guancherna ögruppens urbefolkning och deras många dialekter tydde på förbindelser med berberna i Sahara. Enligt en av myterna skar spanjorerna av tungan hos dem som bodde på La Gomera och på så sätt uppstod visselspråket "el silbo".

Det är exklusivt för ön och hålls vid liv än idag. Med tiden mixades guancherna med den inflyttade spanska befolkningen och dog ut som folkgrupp.

Vi visslar gärna för att naturen är skön, men bussförbindelserna är inget att applådera. Det dröjer flera timmar innan en buss kan föra oss från Arure tillbaka till La Playa. Vi sitter i en restaurang och inmundigar en kraftig bönsoppa med öl. Som luffare bör man gilla läget och vi funderar på att knalla tillbaka längs bilvägen, istället för att invänta bussen. Men en redigt berusad snubbe lämnar restaurangen för att sedan med en rivstart köra iväg i sitt fordon. Det får oss på andra tankar och vi väljer att återvända längs samma stig som vi kommit på, nu med den skimrande havshorizonten för ögonen. Ett gott val som det visar sig (och säkrare).

Dag två viger vi åt en tuffare tur. Leden genom Barranco Argaga är den mest imponerande i området. Torsten som gått där tidigare, följer med oss, men i den smala klyftans entré tappar vi stigen och kommer ut fel i en brant sluttning. Det är lätt gjort och slutar med en hasning nedför rasbranten till den lilla bäcken i botten. Under skyhöga klippor fortsätter vi sedan uppåt. På utsatta ställen är det svindlande brant, och i anletets svett tar vi oss till slut ur ravinerna upp till en högplatå med små odlingar och spridd bebyggelse. Scenförändringen är tjugig och lockar till en rast vid det lilla vita kapellet Ermita de Nuestra Señora de Guadalupe. Att vi går i ett katolskt land behöver ingen tvivla på. Små burhus med helgonstatyer dyker upp både här och där.

Landskapet gör ett vilt intryck. Vi ser berg, klippor, hav och dalar, och terrängen är karg där vi håller höjden som en nivåkurva på kartan. Enstaka flanörer kommer oss till mötes, och utslitna bevattningskanaler följer stigen. Eller är det tvärtom?

Vi tittar ned i bråddjupet där Valle Gran Rey har sin början. En äldre ortsbo passerar oss samtidigt med raska steg och två hundar i sällskap. Lite längre fram ligger en tappad mobiltelefon på stigen. Jag plockar upp nallen för att lämna in den på någon bar. Innan vi nått byn El Cercado ringer mobilen. Torsten som är flink i spanska svarar en rapp Carmen-cita. Den gamle mannen med hundarna är hennes far visar det sig, och det är ►

Den väldiga katamaranen från Teneriffa anlöper hamnen i San Sebastian.

► hans telefon. Vi råds lämna in mobilen i baren "Maria" som drivs av kvinnans man. Där mottas vi som vardagshjältar och blir bjudna på öl innan en taxi för oss tillbaka till La Playa.

Eftersom vi har med både tält och sovsäckar vill vi gärna gå en lite längre vandring med hela bagaget på ryggen. Med morgonbussen åker vi upp till Parque Nacional de Garajonay, medan dimman belägrar lagerskogen. På grund av vädret låter vi bli att bestiga öns högsta topp, och går istället direkt in i skogen som utnämnts till världsarv. Här befinner vi oss vid öns mittpunkt, navet, och kan följa en stig ned genom nationalparken norrut.

På berget utspelades Kanarieöarnas eget drama à la Romeo och Julia. Huvudrollerna intogs av Gara, en prinsessa från Gomera, som förälskade sig i den ädle bondsonen Jonay från Teneriffa. Guancho-legenden berättar att Jonay paddlade i en getskinnsbåt till sin prinsessa. Deras familjer ogillade en affär över klassgränserna, men kärleken djupnade och de älskande valde döden framför separation. Tillsammans besteg de öns högsta punkt och stack ihjäl varandra med lansar gjorda av lagerträd. På så sätt fick berget sitt namn.

Lagerträden böjer sina lövverk över oss och skyddar lite mot regnet som strilar ned. Denna laurisilva-skog är en tertiär kvarleva från epoker före istiden

då kusterna runt Medelhavet beskogades av lagerträd. Här finns flera trädarter, de högsta blir uppåt 30 meter höga, och mängder av endemiska växter trivs i denna fuktiga miljö. Regn och kondenserad vattenånga håller växtligheten lika fräsch som i en tropisk regnskog.

Regnet faller hela dagen och genomsura när vi El Cedro, en liten by med öns enda campingplats. Ägaren har terrasserat den branta bergsidan och på en av dessa terrasser reser vi tältet. I restaurangen, som påminner om en alphytta, får vi torka kläderna kring en vedeldad kamin som brinner. En käck förtidspensionerad dam från Österrike berättar sin historia för oss. I ensamhet har hon kört med husbil hit, färjat den från Spanien och mellan öarna, men nu står den fast i lös jord på en riskabel plats i skogen. Här väntar hon på campingplatsens föreståndare som har en jeep att dra loss husbilen med. Själva köper vi en pava med husets vin och går ned till tälten för att laga egen mat på fotogenköket.

Dimman hänger alltjämnt i branterna när vi nästa dag vandrar vidare mot lägre höjder, mot staden Hermigua och kusten. Från El Cedro slingrar stigen i tvära kurvor nedför ett högt stup. Ett långt silverstreck till vattenfall kastar sig utför branten. Snart når vi bananplanteringar och ser en imponerande fallosklippa där husen

börjar samla sig till en stadsbildning. Längre än till huvudgatan i Hermigua hinner vi inte förrän en "inkastare" i bil stannar och förmår oss följa med till ett hotell nere vid havet. Vi köper grisen i säcken, men har ingen anledning att klaga. Rummet är billigt och bra.

Med buss fortsätter den improviserade resan, nästa dag tillbaka till San Sebastian. Bussen segar sig upp till ett pass, medan bergen omkring vägen blir djärvare än de vi hittills sett. La Gomeras huvudstad har ett museum till minne av Christopher Columbus som vi förstas tittar in i. Den sjätte september 1492 lämnade han denna stad för sin historiska resa över Atlanten. På andra sidan havet låg en okänd kontinent, men före avfärden hann han med en brådstörtad romans med änkan efter en greve på ön.

Vi hinner också med en snabb affär sista dagen. Vi gör en kort vandring längs kusten till Playa de la Guancha. Havet skimrar som aldrig förr, men den ödsliga playan med sin svarta sand ser mer ut som ett sjörövarnäste än en solbadares önskedröm. Under 1500- och 1600-talen plundrades Kanarieöarna av pirater. Inte minst antrades man hemvändande spanska skepp som använde öarna till omlastningsplats för sina skatter. Nuförtiden är öarna i sig själva en spansk guldgruva, och av de sju är La Gomera nummer ett för resenärer som likt oss, hellre vill vandra än solbada. □